

STRATEŠKI PLAN NVO KLASTERSKA INICIJATIVA 2020-2025

Februar 2020.

1. Uvod i osnovne informacije o organizaciji

Klsterska Incijativa iz Kolašina je nevladina organizacija osnovana 2015. godine radi posticanja ruralnog razvoja, turizma, preduzetništva i zaštite životne sredine na sjeveru Crne Gore. Cilj organizacije je koordinacija i unapređenje rada različitih udruženja iz oblasti poljoprivrede, turizma i prerađivačke industrije. Organizacija aktivno radi na pružanju administrativne, konsultantske, projektne i ekspertske podrške udruženjima sa teritorije opštine Kolašin koja ne posjeduje odgovarajuće profesionalne i upravljačke kapacitete za samostalno djelovanje. Udruženja sa kojima saradujemo su: Udruženje proizvođača kolašinskog lisnatog sira, Udruženje izdavaoca privatnog smještaja, Udruženje proizvođača voćnih rakija, NVO Novi Početak i Udruženje roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju – Zvijezda.

2. Izjava o Viziji:

Naša vizija je stvaranje održivog i prosperitetnog sjevernog dijela Crne Gore kroz razvoj ruralnih zajednica, očuvanje prirodne ljepote, podršku lokalnim preduzetnicima i promociju turizma. Želimo da postanemo ključni pokretač razvoja sjevernog regiona i prepoznati lider u podršci udruženjima iz oblasti poljoprivrede, turizma i prerađivačke industrije.

3. Izjava o misiji:

Naša misija je jačanje kapaciteta lokalnih udruženja, pružajući im administrativnu, konsultantsku, projektunu i ekspertsku podršku kako bi mogli samostalno djelovati i doprinijeti razvoju svoje zajednice.

4. Vrijednosti organizacije:

Održivost: Posvećeni smo razvoju projekata i inicijativa koje dugoročno doprinose očuvanju prirode i lokalnog okoliša, te osiguravaju održivost ekonomskog razvoja.

Partnerstvo: Težimo uspostavljanju čvrstih partnerstava s lokalnim udruženjima, vlastima, privatnim sektorom i zajednicom kako bismo zajedno radili na ostvarenju naše vizije.

Inkluzivnost: Poštujemo raznolikost i uvažavamo mišljenje svih članova zajednice, te se trudimo uključiti sve relevantne aktere u proces donošenja odluka.

Integritet: Radimo s visokim etičkim standardima, transparentnošću i odgovornošću prema zajednici kojoj služimo.

Inovacije: Podstičemo inovativne ideje i pristupe u rješavanju izazova ruralnog razvoja i promociji turizma.

5. Organizaciona struktura

Skupština Klsterske inicijative – čine je osnivači i opunomoćeni predstavnici nevladinih udruženja sa kojima su potpisani Memorandumi o saradnji (ukupno 10 članova).

Predsjednik skupštine – saziva i rukovodi Skupštinom organizacije.

Izvršni direktor - bira ga Skupština udruženja na mandat od 2 godine.

Aktom o sistematizaciji radnih mjesta se predviđaju radna mjesta drugih službenika i pomoćnog osoblja u organizaciji.

6. Analiza okruženja (PESTL)

POLITIČKI	EKONOMSKI	SOCIJALNI	TEHNOLOŠKI	PRAVNI
<p>Nestabilna društveno – politička situacija u državi.</p>	<p>2020. – U Crnoj Gori 47709 nezaposlenih lica, od čega je 12030 mladih.</p> <p>Pad BDP-a od 13,7%</p>	<p>Po posljednjem popisu (2011), Crna Gora ima 620 029 stanovnika. Od ovoga broja 132 702 su mladi ljudi uzrasta od 15 do 29 godina, što čini 21,4% ukupnog broja stanovnika. Migracioni tokovi od sjevera ka centralnom i južnom regionu.</p>	<p>Od ukupnog broja stanovništva starijih od 15 godina, 35% je informatički pismeno, 16% djelimično, a 48% lica ne prepoznaje rad na računaru.</p>	<p>Akti koji regulišu prava i obaveze nevladinih organizacija,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zakon o nevladinim organizacijama "Sl. list CG", br. 39/2011 i 37/2017 - Zakon o lokalnoj samoupravi ("Sl. list CG", br. 2/2018, 34/2019 i 38/2020) - Statut SO Kolašin.
<p>Česte promjene izvršne vlasti, rukovodioca državnih organa, javnih preduzeća i vlasti na lokalnom nivou. U posljednje dvije godine održano 4 izbornih ciklusa za različite nivoe vlasti. Ovakva dinamika doprinosi nestabilnosti i nepredvidljivosti političkog okruženja i umnogome otežava kontinuiranu saradnju sa državnim organima i organima lokalne samouprave. U narednih dvije godine nas očekuju lokalni izbori u nekoliko</p>	<p>Kriza izazvana korona virusom dovela je do povećanja nezaposlenosti i pada bruto društvenog proizvoda za oko 13,7% u 2020. godinu. Iako je početkom 2021. godine primijećen trend oporavka domaće privrede a naročito turističkog sektora koji je pretrpio najveći udarac, potpuni oporavak i vraćanje privrede na nivo prije korone se očekuje tek u 2023. godini. Visoka zavisnost od turizma doprinosi nepredvidljivosti</p>	<p>U 2020. godini po prvi put je, usled dejstva korona virusa, registrovana negativna stopa prirodnog priraštaja u Crnoj Gori od Drugog svjetskog rata. Uz to posljednjih decenija je primjetan porast udjela starog stanovništva (65+ godina) u ukupnoj populaciji i povećanje prosječne starosti društva (38 godina u 2011.). Takođe, na sjeveru su izražena migratorna kretanja prema centralnom i južnom dijelu države koji su ekonomski bogatiji i smanjenje stanovništva.</p>	<p>Crna Gora spada u red društava sa niskom informatičkom pismenošću. Iako podaci pokazuju da broj mobilnih telefona nadmašuje broj stanovnika u odnosu 2:1 taj tehnološki trend ne prati poznavanje osnova rada na računaru i internet pretraživačima. Ovaj prosjek je dodatno loš u ruralnim sredinama na sjeveru države gdje je tehnološka i informatička pismenost na jako niskom nivou što dodatno otežava usvajanje novih iskustava, tehnologija</p>	<p>Zakonom o nevladinim organizacijama uređuje se način osnivanja, upisa i brisanja iz registra, status, organi, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad i djelovanje nevladinih organizacija. Zakonom o lokalnoj samoupravi predviđeno je da u cilju afirmisanja otvorenog i demokratskog društva, organi lokalne samouprave, organi i službe sarađuju sa nevladinim organizacijama:</p> <p>1) informisanjem o svim pitanjima značajnim za</p>

<p>opština (uključujući Kolašin), predsjednički i parlamentarni izbori što će dodatno doprinijeti uslozjavanju političke situacije.</p>	<p>ekonomskog okruženja u uslovima čestih ograničenja kretanja. Sa razvojem novih vakcina očekuje se postepena stabilizacija situacije i oporavak turističke privrede.</p>	<p>Kolašin je u periodu od 1991 do 2011. godine izgubio preko 40% svog stanovništva a taj trend je nastavljen i u poslednjoj deceniji (6.800 stanovnika poslednja procjena). U cilju oživljavanja sjevera Vlada CG je pokrenula ambiciozan projekat izgradnje autoputa od Bara do Boljara na granici sa Srbijom u dužini od 169 kilometara. Prva dionica puta, u dužini od 41km koji treba da poveže Podgoricu i Kolašin će biti završen u 2022. godini. Pored toga, kroz ambiciozan program ekonomskog državljanstva Vlada CG je uspjela da privuče zainteresovane investitore da ulažu u turističke kapacitete tako da je već započeto sa gradnjom i u planu je da se gradi preko 11 hotela visoke kategorije. Takođe, sa završetkom žičare K7 koja će povezati državno skijalište Kolašin 1600 i privatno Kolašin 1450, Kolašin postaje respektabilna turistička destinacija sa preko 50km skijaških staza.</p>	<p>proizvodnje i dobrih praksi u oblasti turizma i poljoprivrede. Lokalna uprava, Zavod za zapošljavanje i nevladine organizacije poslednjih godina ulažu napore za informatičko opismenjavanje stanovništva kao preduslov za efikasnije podnošenje zahtjeva za dobijanje različitih grantova podrške nezaposlenim licima i privatnim preduzetnicima koji žele da unaprijede svoj biznis.</p>	<p>nevladine organizacije;</p> <p>2) omogućavanjem učešća u radu radnih grupa za pripremu normativnih akata ili izradu projekata i programa;</p> <p>3) organizovanjem zajedničkih javnih rasprava, okruglih stolova, seminara i sl.;</p> <p>4) finansiranjem projekata nevladinih organizacija od interesa za lokalno stanovništvo, pod uslovima i po postupku propisanim opštim aktom opštine;</p> <p>5) obezbjeđivanjem uslova za rad nevladinih organizacija, u skladu sa mogućnostima lokalne samouprave;</p> <p>6) institutom "slobodne stolice" i</p> <p>Pored navedenih u Nacrtu je Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022–2026.</p>
---	--	---	---	---

6. Analiza kapaciteta organizacije - Sumarni prikaz SWOT analize

Snage (Strengths):

Iskustvo i postojanost: Organizacija je osnovana 2015. godine, što joj daje prednost u iskustvu rada i razumijevanju potreba ruralnog područja sjevernog Crne Gore.

Raznolikost partnera: Imaju raznolike partnere kao što su udruženja proizvođača kolašinskog lisnatog sira, izdavaoca privatnog smještaja, proizvođača voćnih rakija, NVO "Novi Početak" i Udruženje roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju - "Zvijezda", što omogućuje veći uticaj i doprinos razvoju različitih sektora.

Administrativna i ekspertska podrška: Pružaju administrativnu, konsultantsku, projektne i ekspertske usluge drugim organizacijama koje nemaju odgovarajuće kapacitete, što pomaže u jačanju lokalnih inicijativa.

Fokus na održivost i zaštitu životne sredine: Naglasak na očuvanju prirode i životne sredine privlači pažnju ekološki osviještenih donatora i podržavaoca.

Slabosti (Weaknesses):

Finansijska zavisnost o donacijama: Kao nevladina organizacija, oslanjaju se na donacije i grantove za financiranje svojih projekata, što može dovesti do nestabilnosti finansiranja.

Ograničeni resursi: Kao lokalna organizacija, mogu imati ograničene resurse u pogledu osoblja, tehnologije i infrastrukture.

Konkurencija: Postoje druge organizacije i inicijative koje također djeluju u području ruralnog razvoja, turizma i zaštite životne sredine, što može otežati privlačenje pažnje i sredstava.

Mogućnosti (Opportunities):

Turistički potencijal sjeverne Crne Gore: Razvoj turizma može stvoriti nove prilike za ekonomski rast i poboljšanje infrastrukture u regiji, što bi moglo koristiti organizaciji.

Partnerstva s vladom i privatnim sektorom: Saradnja s lokalnim vlastima i privatnim sektorom može pomoći u ostvarivanju zajedničkih ciljeva i proširenju djelovanja.

Promocija i podrška održivim praksama: Rastući interes za održivost i ekološki osviješten pristup u različitim industrijama može otvoriti vrata za nove projekte i inicijative.

Prijetnje (Threats):

Politika i zakonodavstvo: Promjene u politici i zakonodavstvu mogu utjecati na rad nevladinih organizacija i moguće smanjiti dostupnost finansijskih sredstava.

Prirodne katastrofe: Sjeverni dio Crne Gore podložan je prirodnim katastrofama poput poplava i zemljotresa, što može negativno utjecati na planirane projekte.

Niska svijest javnosti: Nedovoljna svijest i razumijevanje važnosti ruralnog razvoja, turizma i zaštite životne sredine može otežati prikupljanje podrške i angažovanje lokalne zajednice.

7. Direktni i indirektni korisnici organizacije su:

Direktni korisnici:

Udruženje proizvođača kolašinskog lisnatog sira: Ovo udruženje direktno koristi usluge organizacije "Klasterska Inicijativa" kroz podršku u razvoju, unapređenju i promociji proizvodnje kolašinskog lisnatog sira. Organizacija može pružati konsultacije o poboljšanju proizvodnih tehnika, marketinške strategije i kvaliteta

proizvoda. Udruženje je u saradnji sa Klusterskom inicijativom uradilo Specifikaciju o oznaci porijekla kolaškingskog lisnatog sira i dobilo od Ministarstva turizma i ruralnog razvoja rješenje o oznaci porijekla Kolaškingskog lisnatog sira. Pored toga, ova saradnja je doprinijela i nabavci savremene opreme za proizvodnju sira u skladu sa specifikacijom o oznaci porijekla (duplikatori, muzilice, termometri, vakumirke...)

Udruženje izdavaoca privatnog smještaja: Ovo udruženje koristi usluge organizacije u cilju promocije turizma i poboljšanja kvalitete smještajnih kapaciteta u regiji. Organizacija može pružati podršku u osmišljavanju atraktivnih turističkih paketa i promociji lokalnog smještaja. U saradnji sa NVO Klusterska inicijativa radi na razvoju aplikacije lokalno.me – Vaš vodič kroz lokalnu turističku ponudu koja ima za cilj objedinjenje turističke ponude opštine Kolašin na jednom mjestu.

Udruženje proizvođača voćnih rakija: Ovo udruženje direktno koristi usluge organizacije u cilju unapređenja proizvodnje voćnih rakija, certifikacije i standardizacije proizvoda, te pristupu novim tržištima. U toku je rad na zaštiti oznake porijekla voćnih rakija sa teritorije opštine Kolašin.

NVO Novi Početak – A New Beginning: Ova nevladina organizacija može koristiti usluge "Klusterske Inicijative" u pomoći u organizaciji humanitarnih događaja, promociji njihovih programa i pomoći u pronalaženju sponzora. NVO Klusterska Inicijativa pomenutom udruženju pruža podršku u organizaciji „Bjelasica Trail-a“, sportke manifestacije na planini Bjelasici koja svake godine privuče nekoliko stotina ljubitelja trčanja u prirodi. Četvrtina prihoda od kotizacija na učešće u ovoj trci odlazi za podršku aktivnostima suzbijanja bolesti zavisnosti koje sprovodi NVO Novi početak.

Udruženje roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju – Zvijezda: Ovo udruženje može koristiti usluge organizacije u promociji njihovih aktivnosti, pripremu i implementaciju projektnih predloga organizaciji edukativnih programa i radionica, te pomoći u prikupljanju sredstava za njihove potrebe.

Indirektni korisnici:

Lokalna zajednica: Cijela lokalna zajednica u opštini Kolašin indirektno koristi usluge organizacije "Klusterska Inicijativa" kroz unapređenje ruralnog razvoja, bolje turističke mogućnosti, očuvanje prirodne sredine i poboljšanje ekonomske situacije.

Turisti: Turisti koji posjećuju sjevernu Crnu Goru mogu indirektno koristiti usluge organizacije kroz bolju promociju i razvoj turističkih sadržaja, što im omogućava ugodniji boravak i autentično iskustvo.

Državne institucije: Državne institucije u Crnoj Gori mogu indirektno koristiti usluge organizacije "Klusterska Inicijativa" kroz podršku ruralnom razvoju i unapređenju ekonomije u sjevernom dijelu zemlje, što doprinosi širem društvenom i ekonomskom napretku.

8. Ključne problemske oblasti

Ključne programske oblasti za organizaciju "Klusterska Inicijativa" iz Kolašina su:

Ruralni razvoj:

Opis: Program ruralnog razvoja fokusira se na unapređenje ekonomskih, socijalnih i infrastrukturnih uslova u ruralnim područjima sjeverne Crne Gore. Organizacija podržava lokalne inicijative i projekte koji doprinose razvoju poljoprivrede, seljačkih gazdinstava, turizma i drugih ruralnih sektora. Cilj je stvoriti održivu i raznoliku ruralnu ekonomiju koja će povećati kvalitet života stanovništva i smanjiti odlazak mladih iz sela.

Turizam i promocija destinacije:

Opis: Ova programska oblast usmjerena je na promociju turističkih potencijala sjeverne Crne Gore i razvoj turističke infrastrukture. Organizacija radi na kreiranju turističkih paketa, promociji kulturne baštine, prirodnih

ljepota i tradicionalne kulture. Cilj je privući veći broj turista, produžiti sezonu i osigurati održiv turizam koji će koristiti lokalnoj zajednici i očuvanju prirode.

Ekološka svijest i zaštita životne sredine:

Opis: Organizacija se bavi podizanjem svijesti o značaju očuvanja prirodnog okoliša i zaštiti ekosistema u sjevernom dijelu Crne Gore. Program uključuje edukaciju lokalnog stanovništva o ekološkim pitanjima, organizaciju akcija čišćenja, zaštitu rijeka i šuma te promociju održivih praksi u poljoprivredi i turizmu.

Razvoj preduzetništva i podrška malim biznisima:

Opis: Cilj ove programske oblasti je podržati lokalne preduzetnike i male biznise u sjevernom dijelu Crne Gore. Organizacija pruža konsultantske usluge, obuku i mentorstvo kako bi unaprijedila poslovne kapacitete i konkurentnost malih biznisa. Također se potiče inovativnost i preduzetnički duh kako bi se stvorili novi poslovni modeli i radna mjesta.

Inkluzija i socijalna podrška:

Opis: Ova programska oblast fokusira se na podršku socijalno ugroženim grupama i osiguravanje njihove inkluzije u društvo. Organizacija radi s NVO "Novi Početak" i Udruženjem roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju - "Zvijezda" kako bi osigurala pristup obrazovanju, zdravstvenim uslugama i socijalnoj podršci.

Kroz ove ključne programske oblasti, "Klasterska Inicijativa" nastoji ostvariti svoju misiju poticanjem ruralnog razvoja, turizma, preduzetništva i zaštite životne sredine na sjeveru Crne Gore, te jačati suradnju i koordinaciju s relevantnim udruženjima i državnim institucijama.

9. Strateški i operativni ciljevi

Strateški ciljevi na koje će organizacija usmjeriti svoju pažnju u narednih 5 godina su:

Strateški cilj 1 – Diversifikacija ruralne ekonomije: Povećati raznolikost ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima sjeverne Crne Gore kroz podršku razvoju poljoprivrede, turizma i malih preduzeća u cilju stvaranja održivih izvora prihoda za lokalno stanovništvo.

- Osavremenjavanje opreme za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.
- Organizacija obuka i radionica za lokalne preduzetnike i poljoprivrednike.
- Pružanje konsultantske podrške u razvoju poslovnih planova i pristupu finansijskim sredstvima.

Strateški cilj 2 : Unapređenje turističkih kapaciteta: Povećati broj turista koji posjećuju sjevernu Crnu Goru, te prodžljiti turističku sezonu kroz promociju prirodnih ljepota, kulturne baštine i održivih turističkih ponuda. Cilj je doprinijeti ekonomskom razvoju i poboljšanju infrastrukture u turističkim destinacijama.

- Razvoj digitalnih alata za promociju turističkih potencijala sjeverne Crne Gore.
- Organizacija događaja i manifestacija za privlačenje turista tokom čitave godine.
- Saradnja sa lokalnom Turističkom organizacijom u cilju identifikacije potreba i unapređenja turističke ponude.

Strateški cilj 3: Jačanje ekološke svijesti i zaštita prirode: Podići svijest lokalnog stanovništva o važnosti zaštite životne sredine i prirodnih resursa, te aktivno doprinijeti očuvanju prirodnih ekosistema, rijeka i šuma na sjeveru Crne Gore.

- Organizacija edukativnih programa i radionica o važnosti očuvanja prirode i pravilnom tretiranju otpada.
- Podrška lokalnim inicijativama za čišćenje i zaštitu okoliša.
- Inicijativa za proglašenje djelova opštine Kolašin za zaštićena područja sa različitim stepenom zaštite.

Strateški cilj 4: Podrška socijalno ugroženim grupama: Pružiti adekvatnu socijalnu podršku i inkluziju socijalno ugroženim grupama, posebno u partnerstvu s NVO "Novi Početak" i Udruženjem roditelja djece i mladih sa teškoćama i smetnjama u razvoju - "Zvijezda". Cilj je poboljšati kvalitet života i ravnopravnost šansi za ove populacije.

- Pružanje podrške i resursa za programe i aktivnosti NVO "Novi Početak" i Udruženja "Zvijezda".
- Organizacija zajedničkih događaja i kampanja kako bi se povećala svijest o potrebama ovih grupa.
- Saradnja s lokalnim vlastima i drugim organizacijama kako bi se stvorila sinergija u pružanju pomoći.

Strateški cilj 5: Unapređenje internih kapaciteta organizacije : Unapređenje internih kapaciteta organizacije je strateški cilj koji se odnosi na poboljšanje sposobnosti organizacije da efikasno i efektivno ostvaruje svoje zadatke i postiže svoje ciljeve. Interni kapaciteti uključuju resurse, procese, tehnologiju, znanje i ljudske resurse koji omogućavaju organizaciji da funkcioniše na najbolji način i da se prilagodi promjenama u okruženju.

Evaluacija trenutnih kapaciteta i identifikacija oblasti za unapređenje:

- Prvi korak u postizanju ovog cilja je detaljna procena trenutnih kapaciteta organizacije. To može uključivati analizu ljudskih resursa, postojećih tehnoloških rešenja, upravljanja procesima i strukturu organizacije. Ova procena pomoći će u identifikaciji slabih tačaka i oblasti koje zahtevaju unapređenje. Na osnovu dobijenih podataka, definišaće se prioritete i ključne oblasti za intervenciju.
- Razvoj i sprovođenje obuke i edukacija za zaposlene: Svestrano i stalno usavršavanje zaposlenih igra ključnu ulogu u jačanju internih kapaciteta organizacije. Planiraće se odgovarajuće obuke i edukacije kako bi se poboljšala stručnost i veštine zaposlenih u svim relevantnim oblastima. Ovo može uključivati tehničke obuke za upotrebu novih tehnologija, razvoj veština liderstva i timskog rada, kao i obuke usmerene na unapređenje specifičnih procesa i operacija organizacije.
- Implementacija novih tehnologija i optimizacija poslovnih procesa: Uvođenje novih tehnologija i optimizacija poslovnih procesa mogu značajno povećati efikasnost i produktivnost organizacije. Identifikovane slabosti u postojećim sistemima i procesima rešavaju se primenom odgovarajućih tehnoloških rešenja i promenama u načinu rada. To može uključivati automatizaciju rutinskih zadataka, digitalizaciju poslovnih procesa, uvođenje softverskih alata za bolje upravljanje projektima i unapređenje sistema za praćenje performansi organizacije.

CLUSTER
INITIATIVE

10. Operativni plan

STRATEŠKI CILJ 1: Diversifikacija ruralne ekonomije

Operativni cilj 1.1. Osavremenjavanje opreme za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.

Rezultat 1.1.1. Nabavljena savremena oprema za proizvodnju na poljoprivrednim gazdinstvima i malim pogonima za preradu.

Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnost 1.1.1.1. Organizacija sastanka sa predstavnicima udruženja proizvođača radi identifikacije neophodne opreme.	<ul style="list-style-type: none">Organizovana dva sastanka sa predstavnicima Udruženja proizvođača sira i voćnih rakija.;Sastanku prisustvovalo najmanje 15 učesnika.	<ul style="list-style-type: none">- fotografije- lista prisutnih- zaključci sa sastanka	Izvršni direktor	II kvartal 2020.	200 EUR
Aktivnost 1.1.1.2. Pronalaženje odgovarajućeg javnog poziva i donatora radi pribavljanja opreme neophodne za osavremenjavanje procesa proizvodnje.	<ul style="list-style-type: none">Aplicirano na najmanje tri javna poziva za nabavku odgovarajuće opreme za udruženja proizvođača	<ul style="list-style-type: none">- ugovor sa donatorom- Izveštaji o sprovedenim aktivnostima	Izvršni direktor	2020-2025.	80.000 EUR
Aktivnost 1.1.1.3. Pružanje administrativne podrške prilikom prikupljanja dokumentacije za konkurisanje za IPARD javni poziv za nabavku opreme na individualnim gazdinstvima	<ul style="list-style-type: none">Pružena podrška najmanje 10 poljoprivrednih proizvođača u pripremi dokumentacije za apliciranje za IPARD.	<ul style="list-style-type: none">- Ugovor sa IPARD-om	Izvršni direktor	2021-2025.	500,00 EUR

Operativni cilj 1.2. Organizacija obuka i radionica za lokalne preduzetnike i poljoprivrednike.					
Rezultat 1.2.1. Organizovane obuke o savremenim tehnologijama proizvodnje, pozitivnim iskustvima i dobrim praksi					
Aktivnost 1.1.2.1. Organizacija obuka o savremenim tehnologijama proizvodnje, pozitivnim iskustvima i dobrim praksi	<ul style="list-style-type: none"> organizovana minimum 10 obuka 100 poljoprivrednika uzelo učešće 	<ul style="list-style-type: none"> - lista učesnika - fotografije - evalucionni listovi 	Izvršni direktor	2021-2024.	5.000,00 EUR
Operativni cilj 1.3. Pružanje konsultantske podrške u razvoju poslovnih planova i pristupu finansijskim sredstvima					
Rezultat 1.3.1. Napisani poslovni i investicionih planovi za podršku početnicima u biznisu i preduzetnicima koji žele da unaprijede postojeći biznis.					
Aktivnost 1.3.1.1. Priprema biznis planova zainteresovanim početnicima u biznisu i preduzetnicima koji žele da unaprijede svoje poslovanje.	<ul style="list-style-type: none"> napisano najmanje 25 biznis planova 	<ul style="list-style-type: none"> -biznis planovi -izvještaji o impelementaciji 	Izvršni direktor	2020 – 2023.	10.000,00 EUR
Operativni cilj 1.3. Povezivanje turističkog i ugostiteljskog sektora i promocija ruralnog turizma					
Rezultat 1.3.1. Implementiran projekat u oblasti ruralnog turizma					
Aktivnost 1.3.1.1. Osmišljavanje i implementacija projekta u oblasti ruralnog turizma sa naglaskom na osposobljavanje starih seoskih kuća za pružanje usluga smještaja na selu.	<ul style="list-style-type: none"> Podržano najmanje 10 seoskih domaćinstava 	<ul style="list-style-type: none"> -ugovor sa donatorom - Izvještaji o sprovedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	2020 – 2025.	150.000,00 EUR
				Ukupno:	195.700,00 EUR

STRATEŠKI CILJ 2: Unapređenje turističkih kapaciteta					
Operativni cilj 2.1. Razvoj digitalnih alata za promociju turističkih potencijala sjeverne Crne Gore					
Rezultat 2.1.1. Razvijen najmanje jedan digitalni alat za unapređenje promocije turističkih sadržaja					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 2.1.1.1 Organizacija sastanka sa predstavnicima turističkog sektora identifikovanje izazova sa kojima su suočeni u oblasti marketinga i digitalizacije usluga.	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana najmanje dva sastanka Učešće uzelo najmanje 30 predstavnika turističke privrede 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2021 – 2022.	500,00 EUR
Aktivnost 2.1.1.2 Pronalaženje donatora i kreiranje alata za unapređenje digitalnih sevisa turističkih poslenika.	<ul style="list-style-type: none"> Kreirana najmanje jedna aplikacija podrške turističkoj privredi Kolašina. 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Izveštaj o sporvedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	2021 – 2022.	50.000,00 EUR
Operativni cilj 2.2. Organizacija događaja i manifestacija za privlačenje turista tokom čitave godine.					
Rezultat 2.2.1. Kreirane manifestacije koje privlače turisti tokom čitave godine					
Aktivnosti 2.2.1.1. Osmišljavanje i organizacija manifestacija koje privlače različite profile turista tokom čitave godine.	<ul style="list-style-type: none"> Osmišljena i kreirana najmanje jedna turistička manifestacija 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Ugovori sa sponzorima Novinski članci 	Izvršni direktor	2020-2025.	45.000,00 EUR
Operativni cilj 2.3 : Saradnja sa lokalnom Turističkom organizacijom u cilju identifikacije potreba i unapređenja turističke ponude.					
Rezultat 2.3.1. Implementiran zajednički projekat sa lokalnom Turističkom organizacijom.					
Aktivnost 2.2.1.2. Osmišljavanje i implementiranje jednog	<ul style="list-style-type: none"> Implementiran jedan zajednički projekat 	<ul style="list-style-type: none"> Memorandum o saradnji Novinski članci 	Izvršni direktor	2020-2025	20.000,00 EUR

zajedničkog projekta sa lokalnom Turističkom organizacijom.					
				UKUPNO	115.500,00 EUR
STRATEŠKI CILJ 3: Jačanje ekološke svijesti i zaštita prirode					
Operativni cilj 3.1. Organizacija edukativnih programa i radionica o važnosti očuvanja prirode i pravilnom tretiranju otpada					
Rezultat 3.1.1. Unapređenje svijesti o značaju zaštite prirode i pravilnog odlaganja otpada.					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 3.1.1.1 Organizacija radionica, seminara i okruglih stolova o značaju očuvanja prirode i selekciji otpada.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizovano 10 radionica • Organizovana 2 seminara • Organizovan jedan okrugli sto • Učešće uzelo preko 100 prisutnih 	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografije • Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2021 – 2025.	5.000,00 EUR
Operativni cilj 3.2. Podrška lokalnim inicijativama za zaštitu prostora					
Rezultat 3.2.1. Kreirane manifestacije koje privlače turisti tokom čitave godine					
Aktivnosti 3.2.1.1. Podrška lokalnim inicijativa koje imaju za cilj zaštitu prostora i ograničenje divlje i nekontrolisane gradnje na teritoriji opštine Kolašin.	<ul style="list-style-type: none"> • Finansijski i logistički podržana najmanje jedna takva inicijativa lokalnog stanovništva. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fotografije • Ugovori sa sponzorima • Novinski članci 	Izvršni direktor	2022-2025.	45.000,00 EUR
Operativni cilj 3.3 : Inicijativa za proglašenje djelova opštine Kolašin za zaštićena područja sa različitim stepenom zaštite.					
Rezultat 3.3.1. Zaštićena najmanje tri područja na teritoriji opštine Kolašin					

Aktivnost 3.3.1.1. Identifikacija područja koja predstavljaju izuzetna prirodna staništa pogodna za zaštitu..	<ul style="list-style-type: none"> Organizovana četiri sastanka sa predstavnicima lokalne uprave i lokalnim stanovništvom o mogućnostima zaštite pojedinih prirodnih predjela. 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2020-2025	500,00 EUR
Aktivnost 3.3.1.2 Pokretanje inicijative u saradnji sa lokalnim stanovništvom i nadležnim opštinskim službama za zaštitu prirodnih predjela.	<ul style="list-style-type: none"> Pokrenute najmanje dvije inicijative za zaštitu prirodnih predjela određenim stepenom zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. 	<ul style="list-style-type: none"> Novinski članci Izvještaj 	Izvršni direktor	2020-2025.	3.000,00 EUR
Aktivnost 3.3.1.3 Pronalaženje donatora i pružanje finansijske i ekspertske podrške inicijativama za zaštitu prirode.	<ul style="list-style-type: none"> Implementirana tri projekta iz ove oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Novinski članci Izvještaj o sprovedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	2020-2025.	15.000,00 EUR
				UKUPNO	67.500,00 EUR
STRATEŠKI CILJ 4: Podrška socijalno ugroženim grupama:					
Operativni cilj 4.1. Pružanje podrške i resursa za programe i aktivnosti NVO "Novi Početak" i Udruženja "Zvijezda".					
Rezultat 4.1.1. Poboljšanje položaja ranjivih grupa kroz različite kampanje i projektne aktivnosti					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 4.1.1.1 Identifikacija oblasti u kojima se može ostvariti saradnja sa organizacijama koje se bave zaštitom prava ranjivih grupa	<ul style="list-style-type: none"> Organizovani redovni mjesečni sastanci na kojima se razgovara o individualnim potrebama organizacija 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2021 – 2025.	5.000,00 EUR

Aktivnost 4.1.1.2 Pružanje ekspertске i tehničke podrške u implementaciji i pisanju projekata u ovoj oblasti	<ul style="list-style-type: none"> Kreirano najamnije pet projektnih aplikacija 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Izveštaj o sprovedenim aktivnostima 	Izvršni direktor	2021 – 2025.	50.000,00 EUR
Operativni cilj 4.2. Organizacija zajedničkih događaja i kampanja kako bi se povećala svijest o potrebama ovih grupa.					
Rezultat 4.2.1. Unapređenje svijesti lokalnog stanovništva o specifičnim potrebama ranjivih grupa.					
Aktivnosti 4.2.1.1. Organizovanje seminara, radionica i okruglih stolova koji imaju cilj povećanje svijesti lokalne zajednice o specifičnim potrebama ranjivih grupa (djeca i mladi sa posebnim potrebama, bivši zavisnici)	<ul style="list-style-type: none"> Organizovano 10 radionica Organizovana 2 seminara Organizovan jedan okrugli sto Učešće uzelo preko 100 prisutnih. 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Ugovori sa sponzorima Novinski članci Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2022-2025.	15.000,00 EUR
Operativni cilj 4.3 : Saradnja s lokalnim vlastima u cilju unapređenja prostornih i tehničkih kapaciteta ovih organizacija.					
Rezultat 4.3.1. Unapređenje položaja lokalnih organizacija koje se bave zaštitom prava ranjivih grupa					
Aktivnost 4.3.1.1. Inicijative prema lokalnoj upravu i cilju obezbjeđivanja prostornih kapaciteta za rad organizacija.	<ul style="list-style-type: none"> Podnijete zajedničke inicijative za rješavanje prostornih potreba organizacija civilnog društva koje rade sa ranjivim grupama 	<ul style="list-style-type: none"> Fotografije Liste prisutnih 	Izvršni direktor	2022-2025	500,00 EUR
Aktivnost 4.3.1.2 Nabavljanje tehničkih sredstava neophodnih za rad organizacija	<ul style="list-style-type: none"> Nabavljena tehnička sredstva (kompjuteri, lap-topovi, štampači, pomagala za djecu sa posebnim potrebama) 	<ul style="list-style-type: none"> Novinski članci Izveštaj 	Izvršni direktor	2022-2025.	3.000,00 EUR
Aktivnost 4.3.1.3.	<ul style="list-style-type: none"> Otvoren dnevni centar za djecu i mlade sa teškoćama i 	<ul style="list-style-type: none"> Ugovor o donaciji Izveštaj o sprovedenim 	Izvršni direktor	2022-2025.	50.000,00 EUR

Otvaranje Denvnog boravka za djecu i mlade sa teškoćama i smetnjama u razvoju.	smetnjama u razvoju.	aktivnostima • Fotografije			
				UKUPNO	123.500,00 EUR
STRATEŠKI CILJ 5: Unapređenje internih kapaciteta organizacije					
Operativni cilj 5.1. Procjena internih kapaciteta organizacije					
Rezultat 5.1.1. Internom evaluacijom identifikovane slabosti organizacije					
Aktivnosti	Indikatori	Izvori verifikacije	Odgovornost	Vremenski okvir	Sredstva
Aktivnosti 5.1.1.1 Izvršiti detaljnu analizu internih kapaciteta organizacije. To uključuje sprovođenje intervjua sa zaposlenima, analizu poslovnih procesa, pregled tehnoloških sistema i upotrebu drugih relevantnih metoda istraživanja. Na osnovu prikupljenih podataka, identifikovati oblasti koje zahtevaju unapređenje, kao i potencijalne izvore problema.	<ul style="list-style-type: none"> • Detaljna analiza trenutnih kapaciteta organizacije • Identifikacija ključnih oblasti za unapređenje • Prioriteti za intervenciju jasno definisani 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici sa internih sastanaka 	Izvršni direktor	2021 – 2025.	500,00 EUR
Operativni cilj 5.2. Razvoj i sprovođenje obuke i edukacija za zaposlene					
Rezultat 5.2.1. Unapređenje svijesti lokalnog stanovništva o specifičnim potrebama ranjivih grupa.					
Aktivnosti 5.2.1.1. Identifikovati potrebe za obukom i usavršavanjem zaposlenih. To može biti postignuto kroz interne procene veština, povratne informacije od menadžera i radnika, kao i analizu ključnih oblasti koje zahtevaju dodatnu stručnost. Na osnovu ovih saznanja,	<ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni sa poboljšanim veštinama i znanjima • Povećana sposobnost zaposlenih da se nose sa izazovima u radnom okruženju • Veći nivo motivacije i angažovanosti zaposlenih 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan unapređenja internih kapaciteta organizacije 	Izvršni direktor	2022-2025.	10.000,00 EU

razviti plan obuka koji će uključivati različite formate, kao što su radionice, online kursevi, mentorstvo i vanjske obuke, kako bi se osiguralo da zaposleni steknu relevantna znanja i veštine.					
Operativni cilj 5.3 : Implementacija novih tehnologija i optimizacija procesa rada					
Rezultat 5.3.1.					
Aktivnost 5.3.1.1. Identifikovati oblasti u poslovnim procesima koje zahtevaju optimizaciju i uvođenje novih tehnologija. Ovo može biti postignuto kroz analizu postojećih procesa, identifikaciju uskih grla i upoređivanje sa najboljim praksama u industriji. Zatim, implementirati odgovarajuće tehnološke rešenja i promene u poslovnim procesima. Ovo može uključivati automatizaciju, korišćenje softverskih alata za bolje upravljanje projektima i unapređenje sistema za praćenje performansi.	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšana efikasnost poslovnih procesa • Povećana produktivnost organizacije • Bolje upravljanje i praćenje ključnih performansi 	<ul style="list-style-type: none"> • Plan optimizacije procesa rada 	Izvršni direktor	2022-2025	500,00 EUR
				UKUPNO	11.000,00 EUR
				UKUPNO II	261.200,00

11. Budžet

Za realizaciju strateškog plana potrebno je osigurati sredstva za sprovođenje planiranih aktivnosti kao i za funkcionisanje ORGANIZACIJE.

BUDŽET – ZA PERIOD 2020-2025 (Operativni plan)	
Godina	Iznos sredstava u eurima
2020	35.000,00 EUR
2021	47.000,00 EUR
2022	50.000,00 EUR
2023	64.000,00 EUR
2024	65.200,00 EUR
Ukupno	311.200,00

12. Plan prikupljanja sredstava

Za potrebe realizacije ovog strateškog dokumenta, Organizacija će se u procesu prikupljanja sredstava fokusirati na:

- **Fondove EU** (na državnom nivou, bilateralne, multilateralne)
- **Ambasade.**
- **Javne pozive Ministarstva**
- **Javne pozive državnih agencija**
- **Individualne sponzore**
- **Međunarodne organizacije**
- **Lokalna samouprava**

CLUSTER
INITIATIVE

Februar 2020.

13. Praćenje i procjena uspješnosti Strateškog plana

Za praćenje realizacije Strateškog plana odgovoran je **izvršni direktor**. Na godišnjem nivou će se raditi izvještaji izvještaj o realizaciji plana i isti se dostavljati Skupštini organizacije na usvajanje. Izvještaji će sadržati podatke o stepenu ostvarenje.

14. Strategija komunikacije na period od 5 godina

1. Identifikacija ciljne publike:

Definisati ključne ciljne grupe, uključujući postojeće i potencijalne članice klastera, lokalne i nacionalne vlasti, industrijske udruženja, akademske institucije, investitore i medije.

2. Definisanje ključnih poruka:

Razviti jasne i dosledne ključne poruke koje ističu vrednost i koristi pristupanja klasteru. Naglasiti prednosti saradnje, deljenja resursa i mogućnosti unapređenja konkurentnosti kroz zajedničke inicijative.

3. Izbor kanala komunikacije:

Identifikovati efikasne komunikacione kanale za svaku ciljnu grupu. Ovo može uključivati veb-stranicu klastera, društvene mreže, e-poštu, organizovanje događaja, radionica, panel diskusija i medijske nastupe.

4. Partnerstva i saradnja:

Razmotriti partnerstva sa relevantnim medijima, industrijskim udruženjima i drugim organizacijama kako bi se proširila vidljivost i uticaj klastera.

5. Kontinuirana evaluacija i prilagođavanje:

Redovno meriti efikasnost komunikacijskih napora i prilagoditi strategiju kako bi se postigla maksimalna efikasnost i postigli ciljevi klastera.

14.1. Ciljevi strategije komunikacije

Ciljevi strategije komunikacije:

1. Povećanje broja novih članica klastera: Mereno kroz broj novih kompanija koje se pridružuju klasteru tokom perioda sprovođenja strategije komunikacije.
2. Povećanje učesća članica u zajedničkim projektima i inicijativama: Mereno kroz broj projekata i aktivnosti u kojima učestvuju članice klastera, kao i postignute rezultate ovih aktivnosti.
3. Podizanje svesti o klasteru među relevantnim akterima: Mereno kroz broj pominjanja klastera u medijima, prisustvo na društvenim mrežama i angažovanje u događajima i konferencijama.

4. Povećanje finansijske podrške i investicija u projekte klastera: Mereno kroz povećanje sredstava koja se ulažu u zajedničke projekte i inicijative klastera.

5. Jačanje reputacije klastera kao ključnog aktera u industriji: Mereno kroz anketiranje članica i drugih relevantnih aktera o percepciji i vrednosti klastera u industriji.

14. 2. Zainteresovane strane

Zainteresovane strane/ciljane javnosti	Interno	Eksterno
Mediji		x
Donatori		x
Članice orgnaizacije/klastera	x	

14.3. Poruke i kanali komunikacije

Ključne poruke - interne javnosti	Kanali komunikacije
Zajedno jačamo konkurentnost:	<p>Interna e-pošta: Redovna elektronska pošta može se koristiti za slanje važnih obaveštenja, vesti o događajima, rezultatima projekata i drugim informacijama relevantnim za članove klastera.</p> <p>Intranet ili interni portal: Stvaranje interne mreže za članove klastera omogućava lako deljenje informacija, dokumenata, resursa i veština između članica.</p> <p>Redovni sastanci i konferencije: Organizovanje redovnih sastanaka, radionica i konferencija omogućava direktan kontakt između članica klastera i olakšava razmenu iskustava i ideja.</p> <p>Zatvorene grupe na društvenim mrežama: Kreiranje zatvorenih grupa na društvenim mrežama pruža priliku za brzu i neformalnu komunikaciju među članovima klastera.</p> <p>Newsletteri: Periodično slanje newslettera sa ključnim informacijama o aktuelnostima, projektima i dešavanjima u klasteru.</p>
Razmena iskustava i sinergija:	
Pristup novim poslovnim prilikama	
Unapređenje stručnosti i znanja	
Ključne poruke - eksterne javnosti	Kanali komunikacije
Klasterska Inicijativa - motor ekonomskog rasta	<p>Veb-stranica: Imati profesionalno dizajniranu i informativnu veb-stranicu koja predstavlja Klaster i pruža relevantne informacije o njegovim aktivnostima, članovima i postignućima.</p>
Inovacija kroz saradnju	

Otvoreni za partnerstva:	<p>Društvene mreže: Aktivna prisutnost na popularnim društvenim mrežama (Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram i druge) omogućava brzu i efikasnu komunikaciju sa širom publikom.</p> <p>Medijski odnosi: Razvijanje odnosa sa novinarima i medijima kako bi se osiguralo redovno objavljivanje članaka, izveštaja i intervjua vezanih za Klaster i njegove aktivnosti.</p> <p>Press konferencije i događaji: Organizacija press konferencija i događaja na kojima se može predstaviti rad i dostignuća klastera, te privući pažnja medija i javnosti.</p> <p>Publikacije i izveštaji: Izrada publikacija, beležaka i izveštaja o postignućima i uticaju Klastera na industriju i lokalnu zajednicu.</p> <p>E-mail kampanje: Korišćenje ciljanih e-mail kampanja kako bi se informisali potencijalni donatori i zainteresovane organizacije o Klasteru i mogućnostima saradnje.</p>
Doprinos zajednici	
Transparentnost i odgovornost	